ހަކަދެއްކުން ބެރިރޫ

- ޢަބްދުالله ނަޞީރު އިބްރާހީމް -

(ފަތުރުވެރިގެ 212 ވަނަ ޢަދަދުން ނަގާ)

މިބާގެ ވާހަކައިގެ ކޮންމެ ޙަފުޖެއް ރަނގަޅަށް އަހަރެންމީހުންނަށް އަޑުއިވުން ވާނެއެވެ. އަދި ވިސްނުންވެސް ވާނެއެވެ. ވަރަށް ގިނަ ތަފްޞީލުތަކެއް، ވާހަކަ ދެއްކުންތެރިން ހާސްވެގެން އަޅު ހުޅުވުމުގެ ސަބަބުން ބާރުންބާރު ނުކުތި ގޮސްފައި އަބަދުއަބަދު. އުޅުންމީހުންގެ މަހަރިން "އެބުނީ ކީކޭ؟-؟" އާއި، "އަހަރެންނަކަށްވެސް ރަނގަޅަކަށް ނުވުން-" ފަދަ ޢިބާރާތްތައް އިތުރުވަނީ އެއްވެސް ވާހަކަ ދައްކާމީހަކަށް ބޭނުންވާން ކަމެއްނުނެވެ.

ހުއްޓުންތައް މަސައްކަތަން ހުއްޓުމުން، ސާފުކޮށް، ބާރަށް ވާހަކަ ދެއްކުމުން ރަނގަޅު ތަފްޞީލެއް، މީހުން ހިތުން ފިލައިގެން ނުދާނެ ވަރުގެ ކޮށް ތަފްޞީލުކޮށްލަން ހިތްވަރުދާނެއެވެ. އުޅުންމީހުންނަށް ދުވަސްޓާއި ފާނުވަން ބޭނުންނަމަ ހުއްޓުމުން ހުއްޓުމުގައި ވާހަކަ ދައްކާނެވެ. އެކަހަލަ ހުއްޓުންތަކެއް މިހެން ކުރުވާލުމަށް ބަލަން ވާނެއެވެ. އެހެންނޫނީ ހިފާނީ އާދަނަ މިހާރުހުންނެވެ. ނުވަތަ ދުރުގައި ތަކްރާރުވެއް ހުނި މިހާރު ހުންނެވެ.

އެއްވެސް މީހަކު ވާހަކަ ދައްކާގޮތް މުޅިން ނަކަލު ކުރުމަކީ ބައެއް މީހުން ކުރާ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މޮޅު މީހުންގެ ވާހަކަތައް އަޑުއަހާ އެއިން ފިޔަވަޅު ޖެހިގެންދާ ކުރަންޖެހޭ ކަމުކަމެވެ. މިހާރުގައި މިފަހު ގެ 1940 ގައި އިނގިރޭސި ވިލާތުގެ ކުރީގެ ބޮޑުވަޒީރު ކަރުނަވާ ވިންސްޓަން ޗާރޗިލް އާދޭސްގެ ރައްޔިތުން އޮތް ކަމުނަސް ގައި ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުން ތަންކޮޅެކެވެ.

" މިހާ ބޫޑުވުން ސްވާލު ކުރައްވާފާން. (ހުއްޓުމެއް) ކަލޭފާނުގެ ޖަވާބަކީ ކޮބައިހޭ؟ (ހުއްޓުމެއް) އަޅުގަނޑު ޖަވާބު އަރުވާނީ (ކުޑަ ހުއްޓުމެއް) އެންމެ ކުރުކޮށްކަން. (ހުއްޓުމެއް) ކާމިޔާބު. (ހުއްޓުމެއް) ކޮންމެގޮތަކު އަޅައިގެން ނަމަވެސް ކާމިޔާބު. (ހުއްޓުމެއް) ދަތުރު ކުރަން އޮތް މަގު ކިތަންމެ ދިގުވެފައި އުނދަގޫވިޔަސް. (ކުޑަ ހުއްޓުމެއް) ކާމިޔާބު. (ހުއްޓުމެއް) އެހެނީ ކާމިޔާބު ނެތި (ހުއްޓުމެއް) ސަލާމަތުގެ އައްސޭރި އަކަށް ނުދާނެވެ."

މި ވާހަކަކޮޅު ފާހަގަ ކޮށްފައިވާ ހުއްޓުންތަކަށް ހުއްޓާފައި ކިޔާލާށެވެ. އަދި ފުލުން އެ ހުއްޓުންތަކާ ނުލާ ކިޔާލާށެވެ. ހުއްޓުންތަކުގެ ސަބަބުން ވާހަކައިން މާނަ ފުރިހަމަކޮށް ފާހަގަ ކުރެވޭނެއެވެ.

އިނގިރޭސިން ހުއްޓާލުން ބޭނުންވާ ދަނޑިވަޅުތަކުގައިވެސް ހުއްޓުންތަކުގެ ބޭނުން ހިފަން ވާނެއެވެ. އެއް ޕެރެގްރާފުން އަނެއް ޕެރެގްރާފަށް ބަދަލުވާން ކުޑަ ހިނދުކޮޅެއް ބޭނުން ވާނެއެވެ. ހުއްޓާ ވާހަކައެއް ބޭނުން ކޮށްފައި ހުރި ވަގުތު ނުވަތަ އެ ވާހަކައިގެ ބޭނުން ކަނޑައެޅޭނެއެވެ.

(6) ފުލްސްޓޮޕް ޑޮޓް ކުރައްވާ ވާހަކަ ހުއްޓާލާ!

ކޮންމެ ކަމަކަށްވެސް ހަރުގަދަ ހުއްޓުމުގެ ބޭނުންވާ ފުރަތަމަ ވާހަކައިވެސް ފާހަގަ ކުރައްވާ ހަރުގަދަ ހުއްޓުމާ ދެކޮޅަށް އެއް ޖުމްލަ ނިމުމުން ކޮށްލެވޭ.

ހުއްޓުމުގެ ސަބަބުން ކޮށް ދެކިޔާ ހުއްޓުން ބޭނުން ކުރެވޭ. އިނގިރޭސިން ފުލްސްޓޮޕަކީ ދެއްވާފައި. ހަރުގަދަ ދެކިޔާ ކޮމާ، ހުއްޓުމުގެ ޖުމްލައިން އަދި ފުރަތަމަ ކޮށްފައި ހުއްޓާލަން ވާނެއެވެ.

ޖުމްލައިގެ ނިމުމުގައި ކޮމާ ބޭނުން ނުކުރެވޭނެ ދޮރު ދަށު ހުއްޓުމެއް ވިސްނާލާށެވެ.

(ހ) ގަވާއިދު ކަނޑައެޅުން

މިއީ ކޮންކަމަކާ ބެހޭގޮތުން ދައްކާ ވާހަކައެއް ހުއްޓެވެ؟ ބައެއް ފަހަރަށް

ކަނޑައެޅިފައި އޮންނަ ވަކި ގަވާއިދުތަކަކަށް ވާހަކަ ދައްކަން ޖެހިދާނެއެވެ. ކުރިން ވަކި ގަވާއިދެއް ކަނޑައެޅިފައި ނެތްނަމަ، ގަވާއިދު ހިލާފު ކުރުމަކީ އެހާ ފުށުކަ ކަމެއް ނޫނެވެ. ވެފަކަން އިނގިރޭސިން ގޮތް އަދި ލިބޭއެއްގެ ބަހަށްވުރެ ގަވާއިދުތައް ފިޔަވަޅު ގަވާއިދެއް ނެތެވެ.

ވާހަކަ ދައްކަން ޖެހިއްޖެނަމަ އެކަމާ ވަކިވެގެން ފިޔަވަޅު ދެކޮޅު ހުއްޓުވާށެވެ. ހުރިހާ ދައުލަތްތަކުގެ ގަވާއިދުތަކުން ޖެހިދާނެއެވެ. ބޭނުން ނުކުރެ ހުރިހާ ބަޔަކު ދަށުވެސް ފަތްފަރާ އަނގަބަހުން ބަދަލުވެސް ނިންމަވާނެއެވެ.

ކުރުކޮށް ބުނަނަމަ ވާހަކަ ދައްކަން ޖެހޭ ފުރަތަމަ ކުރީގެ ކަމަކީ، ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކަ ތަރުތީބުކުރާ ހިސާބު ގަވާއިދާ ހުއްޓުވާ ގަވާއިދު ވިސްނުމެއް ވަކިކަން ދިރާސާކޮށް ކުރުން، އިވުން، ސަމާލުވުން ބޭނުންކުރާށެވެ.

ވާހަކަ ދައްކަން ކަމާ ގަވާއިދު ހުރަސް ކުރުމަކީ. ގަވާއިދެއް ތަރުތީބު ކުރުމެވެ. ދެން އެކަ ވަރަށް ހުރިހާ ކަމެއް ބަދަލުވެވެ.

ވާހަކަ ދައްކަމުގައި ބޭނުން ކުރާނީ ބައެއް ބަސްތަކާއި، ޖުމްލަތަކާއި ފުރަތަމަ ކަމަށް ނަތީޖާ ކަނޑައަޅާށެވެ. އަދި ފުރަން ވާހަކަދެކެ ބޭނުން ކަނޑައަޅާ ގޮތް މިހާރު

އިބާރާތްތައް ހޯދާނެވެ. ބޭނުން [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(ނ) ވާހަކަ [illegible]

[illegible]

ތިންބައި ވަކިން [illegible]
[illegible]
[illegible] ބަލާފައެވެ.

(ށ) [illegible]، ކިޔުން.

[illegible]

(ހ) [illegible] - [illegible]

(7) އިޚްލާސްތެރި ވާނެވެ!

ހިތުގެ އަޑިން އިޚްލާސްތެރި ނޫން [illegible] އިޚްލާސްތެރިކަން [illegible]
[illegible]

ވާހަކަ ދެއްކިއްޖެނަމަ މިބާގެ ވަރަށް ގިނަ އުނިކަންތައްތައް ފޮރުވިދާނެއެވެ. އެހެން ދޫނުކުރަ ނުބައިކަންތައްތައް ފާޅު "ފެންނަން" ފަށާފާނެއެވެ.

(8) ސާދާ ހައުސަލުން ވާހަކަ ދައްކާށެވެ!

ހައުސަލާ ނުރުހޭ މާގިނަ ވާހަކަތައް ނުދައްކާށެވެ! ދުރުދުރުން ވަށްބަރުން ވާހަކަ ނުދައްކާ ބުނަން އުޅޭ އެއްޗެއް ސާފުކޮށް، ކުރުކޮށް ބުނާށެވެ! ވަގުތު ނަގާނުލާށެވެ!

ރަނގަޅު، ސާފު އިބާރާތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން ބޭނުންވާ ވާހަކަ ކުރުކޮށް ބުނެވިއްޖެނަމަ އެހެންމީހުންގެ ޙައްޤަކަށް ނުފޫޒު ހިނގިދާނެއެވެ. އަދި އެހެންމީހުން ފޫހިވުން ދުރުވާނެއެވެ.

(9) އެހެންމީހުންނަށް ކެތް ބައްޓަމް ބަހާށެވެ!

ވާހަކަ ދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން އެހެންމީހުންނާ ބެހޭ ގަވާއިދުތަކާ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ހޯދުމަކީ ބުއްދިވެރި ކަމެކެވެ. ދައްކާ ވާހަކައިގެ އަސްލާއި، ރާގު އެހެންމީހުންނާ ގުޅޭ ގޮތަކަށް ބަދަލު ކުރަން އެނގޭނީ އެހެންނެވެ. ރަނގަޅުގެ ވެރިންނާ މުޖުތަމަޢުތަކުން ދައްކާ ވާހަކައި، ބަސްކޮޅު ކުރިއަރާ މުޖުތަމަޢުތަކުން ދައްކާ ވާހަކަ ވަރަށް ބޮޑަށް ތަފާތުވާނެއެވެ.

(10) ވާހަކަ ކުރުކުރާށެވެ!

ވާހަކަ ކުރުވެގެން އެއްވެސް މީހަކު ނުރުހުންވެގެން ފާޑު ކިޔައި ނުހަދާނެއެވެ. އެކަމަކު މާބޮޑަށް ދިގުވެއްޖެނަމަ ނުރުހުންވެރި، ފާޑުކިޔުން ސަލާމަތްވާން ފަސޭހައެއް ނުވާނެއެވެ. ވާހަކަ ދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ދައްކަންވާ ވާހަކަ މައުޟޫޢު ކުރުކުރުވޭ ކުރިން ވާހަކަ ދައްކަން ޖަވާބު އޮޅި ކަމާ ވަގުތެއްގައި ސާފުކޮށް އޮޅުން ފިލުވާށެވެ! އެއަށްފަހު އަވަހަށް ވާހަކަ ފައްޓަން ގޮވުމަކީ ބޮޑު ގޮތެވެ. އިނގިރޭސި ކޮންމެ މިބި ވަރަށްވުރެ ކުރުކޮށް ވާހަކަ ނިންމުމަކީ އެހެންމީހުން ރިމްނަބައި ކުރާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ. ދޮވ ވާހަކަ ދައްކަންފެށިތަނާ ވާހަކަ ނިންމާލާ، ވާހަކަ ނުނިމުނަސް ނިމޭ ހިތަށް އަރާނެއެވެ.

ވާހަކަ މައުޟޫޢު ކުރުކުރުންދާއިރު ކުރެވޭ ވާހަކައިން ޖެހޭ ދުރަށް ކުރާށެވެ! އަދިވާހަކަ ދައްކަމުންދާއިރު ބޭނުމާއި، އެތިބަޔާ ޖެހެން އެހެންމީހުންނަށް ވަގުތު ދޭށެވެ! ވާހަކަ ދައްކަން ޖެހިފައި އޮތީ 10 މިނިޓް ކަހަލަވާނަމަ، 8 މިނިޓުން މައްޗަރު ވާނެވެ. އަދި އެ 8 މިނިޓުގެ މުއްދަތުގައި ވާހަކަ ނިންމުމަށް ބަލާށެވެ! ވާހަކަ މަޑުމަޑު ނުކުރާށެވެ! ދިގު ޖުމްލަތައް ބޭނުން ނުކުރާށެވެ! ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި ކަމާނުބެހޭ ބުނާ ހަރުކަށިބަސް ބޭނުން ނުކުރާށެވެ!

އެންމެހައި ފުރުސަތުގައި ވާހަކަ ދައްކަން ދުރުވާށެވެ!

އަޑުއިވޭ ވަރަށް ވާހަކަ ދައްކާށެވެ!

މީހުން ތަޢުރީފު ކުރަނިކޮށް ވާހަކަ ނިންމާލާށެވެ!